

РАЗДЕЛ 7. РЕКЛАМА И ПИАР КАК СОСТАВЛЯЮЩИЕ СОЦИАЛЬНОЙ КОММУНИКАЦИИ

УДК 007 : 304 : 659.4

**«Мовне питання» як комунікаційна політична технологія
в українському політичному дискурсі**

Бабак М. П.

*Інститут журналістики Київського національного університету
ім. Тараса Шевченка, м. Київ, Україна*

У статті «Мовне питання» як комунікаційна політична технологія в українському політичному дискурсі» висвітлюються питання використання «мовного питання» як технології маніпулювання громадською думкою та створення політичного іміджу.

***Ключові слова:** політичні комунікації, мовне питання, маніпулятивні комунікаційні методи, цільова аудиторія, політтехнології, політичні еліти, імідж, громадська думка.*

В світовій політичній культурі існує два найбільш гострі питання, які є спусковим гачком для розпалювання міжнаціональної ворожнечі, війн, заколотів та чисельних жертв — мовне та релігійне питання. Якщо останнє не встигнувши як слід розпалитися 1990 року більш-менш вщухло, то питання двомовності час від часу хвилює не тільки розуми та шпальти газет, а, що найгірше, вулиці наших міст та затишок наших родин. Проте події останніх десятиліть доводять, що в Україні існують сили, яким вигідно, щоб питання мови не було вирішено. Адже так завжди є привід для суспільного вибуху. А це вже питання не мовознавства, а політичних PR-технологій. Події, які переживала українська мова разом із українським народом яскраво ілюструють, що протистояння української та російської мов – це інформаційна війна двох ідеологій, двох напрямків політичного та економічного розвитку України: Схід VS Захід. Такий підхід до цього питання обумовлює *актуальність* досліджень на заявлену тему.

Мета даної статті полягає в доведенні, що статус української мови — це новітня комунікаційна маніпулятивна методика впливу на масову свідомість громадян України, яка використовується різними політичними силами для вирішення власних задач.

Мовна проблема має давнє історичне коріння – постійні обмеження у використанні мови, заборони на державність. Суттєво відбилася на функціонуванні мов в Україні доба Російської імперії та Радянського Союзу, коли спроби будь-якої нації отримати право говорити та читати мовою пращурів наражалися на повне фіаско. Як вважає славіст Віденського та Фрайбурзького університетів Юліане Бестерс-Дільгер: «Русифікаційна політика тривала в Україні майже 300 років і була значно більш жорстокою, ніж в інших частинах Російської імперії та (пізніше) Радянського Союзу. Ось чому багато хто вважає, що сьогодні йдеться не про що інше, як ре українізацію» [3].

Втім в Україні та Російській Федерації мовне питання є виключно політичною PR-технологією. Воно актуалізує такі чинники людської свідомості як національна честь

та гідність, відповідальність перед пращурами та нащадками, національна самосвідомість, ідентифікація себе як нації, майнові інтереси тощо. Крім того, мова – це сфера інформаційного впливу, яка має політичне та економічне продовження. Мовне питання – ідеологічне, політичне та іміджеве. Тому буде коректно використовувати для його дослідження підходи публік рилейшнз. Отже «мовне питання» можна класифікувати як маніпулятивну комунікаційну технологію [1, с. 106-144], оскільки в Україні на законодавчому рівні воно нібито вирішено, проте періодична активація мовної теми призводить до активної реакції суспільства. Варто зазначити, що українські політики будь-якого гатунку мали всі можливості для остаточного вирішення питання співіснування української та російської мов, проте нічого не робили в цьому напрямку. Відсутність політичної волі відобразилася на ставленні громадян України до питань мови. Населення України мало свої сталі звички, зокрема, користуватися російською мовою, які ніхто не думав змінювати чи не знав, яким чином це робити. Найбільш прийнятним способом українізації суспільства автор вважає популяризацію української мови засобами PR, коли під впливом певних методик та заходів нація розуміє, що користуватися українською мовою престижно. Це плавний перехід, який не спричиняє агресивну реакцію суспільства на різкі зміни внутрішніх настанов. Проте піарники цим не займалися в зв'язку із відсутністю соціального замовлення, а політики зрозуміли, що вирішення мовного питання в Україні більше не дасть можливості маніпулювати громадською думкою. Дана стаття покликана показати, що питання співіснування української та російської мов є виключно політичною PR-технологією, яка активується в суспільстві на передодні важливих політичних подій.

В дев'яності роки Україна увійшла вже маючи Закон України «Про мову». Ця подія відбулася 28 жовтня 1989 року. Права української мови закріплені Конституцією України та цілою низкою інших законодавчих актів.

Список літератури

1. За даними останнього перепису 2001 року українці становили 77,8 % населення України, росіяни – 11 %. Як рідну українську мову визначали 67,5 % населення [6]. Станом на 25 травня 2012 року за даними досліджень Інституту соціології НАН України, Центра Разумкова, соціологічної групи «Рейтинг», КМІС, Фонду громадської думки лише 50 % українців вважають рідною українську мову, а 29 % -Бабак М. Комунікативні методи побудови політичного іміджу в ЗМІ : дис. кандид. філол. наук : 10.01.08 / Бабак Марина Петрівна. — К., 2007. — 225 с.
2. Большедворский В. Язык поделили ПР и «Свобода» / В. Большедворский // Газета Киевская. — 5-11.07.2012.
3. Гудзик К. Мовна політика в Україні : Історія питання, сучасні виклики, та що може й повинна зробити держава // День. — 2008. — № 77, 25 квітня.
4. Кипиани В. Русский мат / В. Кипиани // Фокус. — 08.07. 2012.
5. Орлов Д. Слово за слово / Д. Орлов // Фокус. — 08.07.2012.
6. Українська мова в Україні [Електронний ресурс] / Вікіпедія. — Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B8%D1%82%D1%83%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96.

Бабак М. П. «Языковой вопрос» как коммуникационная технология в Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Филология. Социальные коммуникации» – 2012. – Т.25 (64). – № 4. Часть 1. - С.180-182.

В статье «Языковой вопрос» как коммуникационная технология в украинском политическом дискурсе» освещаются вопросы использования «языкового вопроса» как технологии манипулирования общественным мнением и создания политического имиджа.

Ключевые слова: *политические коммуникации, языковой вопрос, манипулятивные коммуникационные методы, целевая аудитория, политтехнологии, политические элиты, имидж, общественное мнение.*

Babak M. "Language issue" as a political communication technology in the Ukrainian political discourse" // Uchenye zapiski Tavricheskogo Natsionalnogo Universiteta im. V.I. Vernadskogo. Series «Filology. Social communications». – 2012. – V.25 (64). – № 4. Part 1. – P. 180-182.

In the article "Language issue" as a political communication technology in the Ukrainian political discourse" the using of "language question" highlights as a technology of manipulating public opinion and creating political image.

Key words: *political communications, language question, manipulative communication methods, target audience, political technologies, political elites, image, public opinion.*

Поступила до редакції 27.09.2012 р.